

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

МЕСЕЧЕН
ХИДРОМЕТЕОРОЛОГИЧЕН
Б Ю Л Е Т И Н

ОКТОМВРИ
2016 г.

СОФИЯ

УВАЖАЕМИ СПЕЦИАЛИСТИ И РЪКОВОДИТЕЛИ,

Вие разполагате с поредния месечен хидрометеорологичен бюлетин. В него е направен месечен обзор на основни процеси и явления от метеорологична, агрометеорологична, хидрологична и екологична гледна точка за територията на страната. Оперативната информация, набирана от националната мрежа на НИМХ, дава възможност за бърза и обща преценка на влиянието на тези явления и процеси върху различни сфери на икономиката и обществения живот, за вземане на оптимални управленски решения и повишаване на икономическата полза от стопанската дейност и комфорта на живота.

Месечният бюлетин се публикува в ИНТЕРНЕТ на адрес: <http://www.meteo.bg>.

Подходяща информация за изследователски, юридически и бизнес цели, преминала през стандартен контрол, може да се получи чрез официална заявка до НИМХ, дадена на същия адрес.

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

е основно оперативно и научноизследователско звено при БАН в областта на метеорологията агрометеорологията и хидрологията с дейност от национално и международно значение, осигуряваща:

- методическо и техническо поддържане и развитие на националната метеорологична, агрометеорологична и хидрологична мрежа от станции за измервания и наблюдения с изграждане и управление на съответните бази данни за нуждите на оперативни и изследователски задачи, за национални и международни бюлетини и годишници;
- сезонни, месечни, средносрочни, краткосрочни и свръхкраткосточни прогнози на времето и състоянието на морето, речните и подземни води, динамиката на водните запаси в почвата, фенологичното развитие и формирането на добиви от земеделските култури, предупреждения за опасни и особено опасни метеорологични явления, оценка на нанесени щети и повреди от метеорологични явления върху селското стопанство;
 - изследване на климатичните ресурси, колебанията и измененията на климата, свързаните с това неблагоприятни явления и влиянието им върху различни сфери на стопанската дейност;
- метеорологични аспекти на замърсяването на въздуха, физични процеси в атмосферния граничен слой, атмосферни дифузионни модели, мониторинг на радиоактивност на атмосферата и валежите, химизъм на валежите, системи за ранно предупреждение за замърсяване на въздуха;
- осигуряване с научно-приложни изследвания, експертни оценки, разработки и методики на различни дейности в селското стопанство, транспорта, енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство, търговията, екологията, гражданската защита и други изследователски разработки в областта на природните и инженерните науки;
- обучение на специализанти, дипломанти и докторанти, в сферата на компетентност на НИМХ;
- участие в глобалния и регионалния (VI регион Европа, към СМО) обмен на данни, информации и прогнози по програмите, координирани от Световната метеорологична организация (СМО), ЮНЕСКО, ЕС и други.

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

I.1. Синоптична обстановка

I 2. Температура на въздуха

I.3. Валежи

I.4. Силен вятър

I.5. Облачност и слънчево греене

I.6. Снежна покривка и слана

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

IV. ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА РЕЧНИЯ ОТТОК

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

1. СИНОПТИЧНА ОБСТАНОВКА

1.X Под влияние на висок баричен гребен и антициклонално поле при земната повърхност времето е слънчево и сравнително топло с максимални температури между 25 и 30°C.

2-6.X Гребенът бавно се разрушава, развива се циклон с център над Дания и Германия, който се мести към Централна Европа и Балканите и впоследствие се слива с друг вихър, чийто център е над северозападната част от Европейска Русия и Прибалтика, разширява се и остава блокиран от баричен гребен, който се простира от Казахстан на северозапад към Скандинавския полуостров. При земната повърхност атмосферното налягане се понижава. Обширен, но плитък циклон се мести от Северно море през Централна Европа към Балканския полуостров. Облачността над страната се увеличава, на 3.X на отделни места в северозападните райони превалява слабо, температурите са все още по-високи от обичайните. На 4-5.X през страната преминават два студени фронта, температурите се понижават значително, на много места има и валежи.

7-8.X Центърът на високия циклон се мести към Централна Европа, а в приземния слой се формира плитък циклонален вихър в района на Корсика и Сардиния, който преминава през Балканите към Черно море и Украйна. Облачността над страната е значителна, на много места има валежи, след краткотрайно повишение, с изключение на северозападните райони, на 8.X температурите отново се понижават.

9-12.X Във височина Балканския полуостров остава в южната периферия на циклона. При земната повърхност, след преминаването на Средиземноморския циклон, за кратко се изгражда баричен гребен от северозапад. Валежите спират, облачността намалява. На 10.X в Централното Средиземноморие се развива нов циклон, който преминава през Балканския полуостров на 11 и 12.X. Температурите в страната се понижават още, облачно е, с повсеместни валежи, в отделни райони значителни по количество.

13-15.X Над Балканския полуостров се изгражда баричен гребен във височина. Валежите спират, облачността се разкъсва и намалява.

16-17.X От североизток към Балканите се спуска барична долина, свързана с циклон, чийто център е над Урал и баричният гребен се отдръпва на запад. При земната повърхност страната се намира в периферията на антициклон, чийто център е над Европейска Русия. През страната преминава студен фронт, облачността се увеличава и на много места има валежи. Ветровито е, особено в Източна България и Дунавската равнина.

18.X Високият гребен отново надделява, валежите спират.

19.X Над страната преминава висока барична долина, облачността отново се увеличава и на места от запад на изток превалява дъжд. В Централното Средиземноморие се образува плитък циклон, който се обединява в обща система с друг вихър, чийто център е над Дания и Германия.

20-23.X На 500 hPa временно се изгражда слаб гребен, който се премества на изток, а от запад приближава обширен циклон. Преносът над страната е от югозапад. В приземния слой обширният циклон продължава да се развива и обхваща Централна Европа – от Германия до Централното Средиземноморие, приближава към Балканите, а антициклонът се отдръпва на североизток. Времето в страната е предимно облачно и мъгливо, на места със слаби превалявания.

24-25.X Във височина израства баричен гребен. Времето в равнинната част от

страната остава предимно облачно и мъгливо. Повече слънце има в планините, където и температурите се повишават.

26-27.X От север към Балканския полуостров се спуска барична долина, приземното атмосферно налягане се понижава. През страната преминава студен фронт. На много места има валежи, предимно слаби, температурите се понижават. В Централното Средиземноморие се формира плитък циклонален вихър.

28-29.X Във височина над Балканите преминава долина, а през страната преминава и, свързан с нея, студен фронт. При земната повърхност страната се намира в област от високо атмосферно налягане, простираща се от Европейска Русия, през Украйна и Балканския полуостров, към Централна и Западна Европа. Облачността е разкъсана, без валежи. На 29.X сутринта е ясно и почти тихо, минималните температури в по-голямата част от страната са отрицателни.

30-31.X В тила на висок циклон с център над Европейска Русия, преносът над страната е северозападен. Преминава пореден студен фронт. Ветровито е, с променлива облачност, без съществени валежи.

Метеорологична справка за месец октомври 2016 г.

Станция	Температура на въздуха (°C)						Валеж (mm)				Брой дни с			
	T _{cp}	δT	T _{макс}	Дата	T _{мин}	Дата	Сума	Q/Qn	макси-мален	Дата	валеж (mm)		вятър ≥ 14 m/s	мъгла
											≥ 1	≥ 10		
София	10.4	-0.3	26.8	2	-3.0	29	61	173	31	12	9	1	1	0
Видин	10.3	-0.9	26.6	2	-1.2	29	93	252	22	17	12	4	2	0
Монтана	10.6	-0.9	28.0	2	1.0	29	79	207	16	12	14	3	2	6
Враца	10.3	-1.5	28.7	2	-0.4	29	90	183	20	12	12	3	1	9
Плевен	10.8	-1.2	27.0	2	-1.4	29	54	158	17	12	8	2	1	5
В.Търново	11.3	-0.4	28.0	2	-1.4	29	41	108	19	17	7	1	1	5
Русе	11.7	-1.0	27.4	2	2.0	18	57	191	15	12	6	2	11	2
Разград	10.2	-1.0	28.1	2	-1.6	29	59	189	20	17	6	2	1	6
Добрич	10.7	0.0	26.8	2	-0.4	29	55	162	22	12	6	2	3	4
Варна	13.1	-0.2	24.6	1	1.6	29	116	323	46	12	6	5	6	2
Бургас	13.7	-0.1	25.4	4	1.8	29	42	93	14	5	6	1	5	3
Сливен	12.6	0.0	28.0	2	-0.5	29	36	91	12	12	6	1	8	0
Кърджали	12.7	-0.1	29.5	2	-1.0	29	18	33	4	5	6	0	7	5
Пловдив	12.7	0.3	29.0	2	-2.0	29	20	64	9	17	6	0	0	2
Благоевград	12.4	0.1	29.6	1	-1.3	29	46	115	17	12	7	1	0	6
Сандански	14.5	0.1	32.3	3	3.3	29	60	166	39	12	6	1	2	2
Кюстендил	11.2	0.1	30.2	2	-3.2	29	47	117	22	12	6	1	0	8

δT - отклонение от месечната норма на температурата; Q/Qn - процентно отношение на месечната сума валеж спрямо нормата. Нормите са изчислени по данни за периода 1961-1990 г.

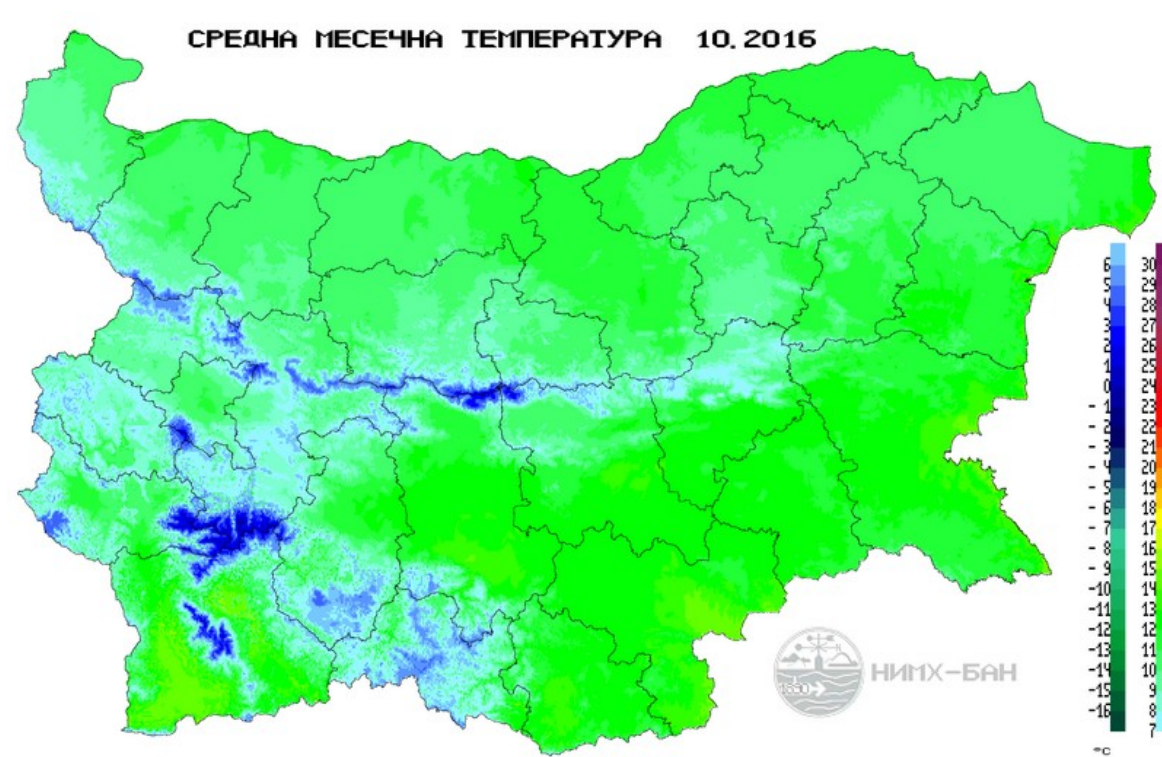
2. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА

Средните месечни температури са предимно между 8 и 14°C. По планинските върхове средните месечни температури са между 0.7°C (Ботев) и 5.7°C (Рожен). Месец октомври е най-топъл в Сандански (средна месечна температура 14.5°C) и най-студен в Чепеларе (средна месечна температура 8.0°C). Средните месечни температури имат отклонение от месечната норма между -1.7 и +0.9°C.

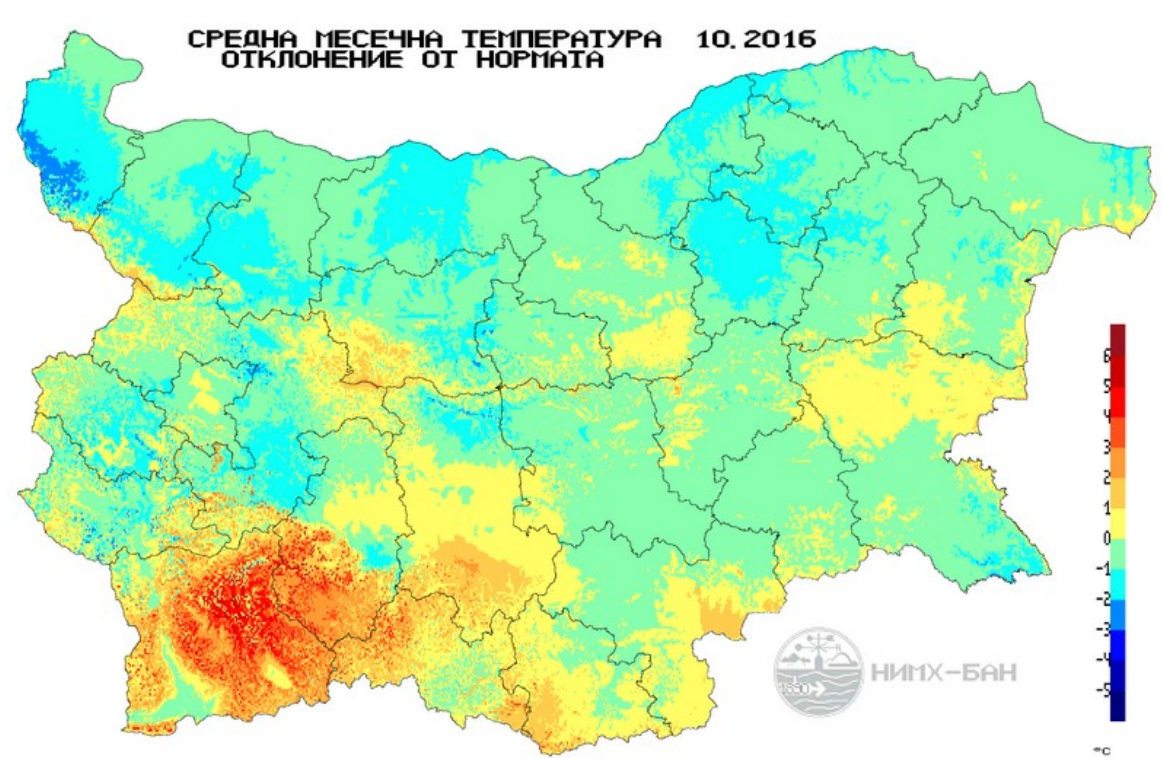
От 1.X до 4.X, на 7.X и 11.X, и от 22.X до 24.X е относително топло със средни денонощни температури между 1 и 7°C над месечната норма средно за страната. На 8-9.X, 13-15.X, от 17.X до 20.X и от 27.X до 31.X е относително студено със средни денонощни температури между 1 и 6°C под месечната норма средно за страната. През останалите дни е

с температури близки до нормата. Най-студено е в Смолян (кв. Райково) на 31.X (средна денонощна температура 0.3°C). Най-топло е в Сандански на 3.X (22.2°C).

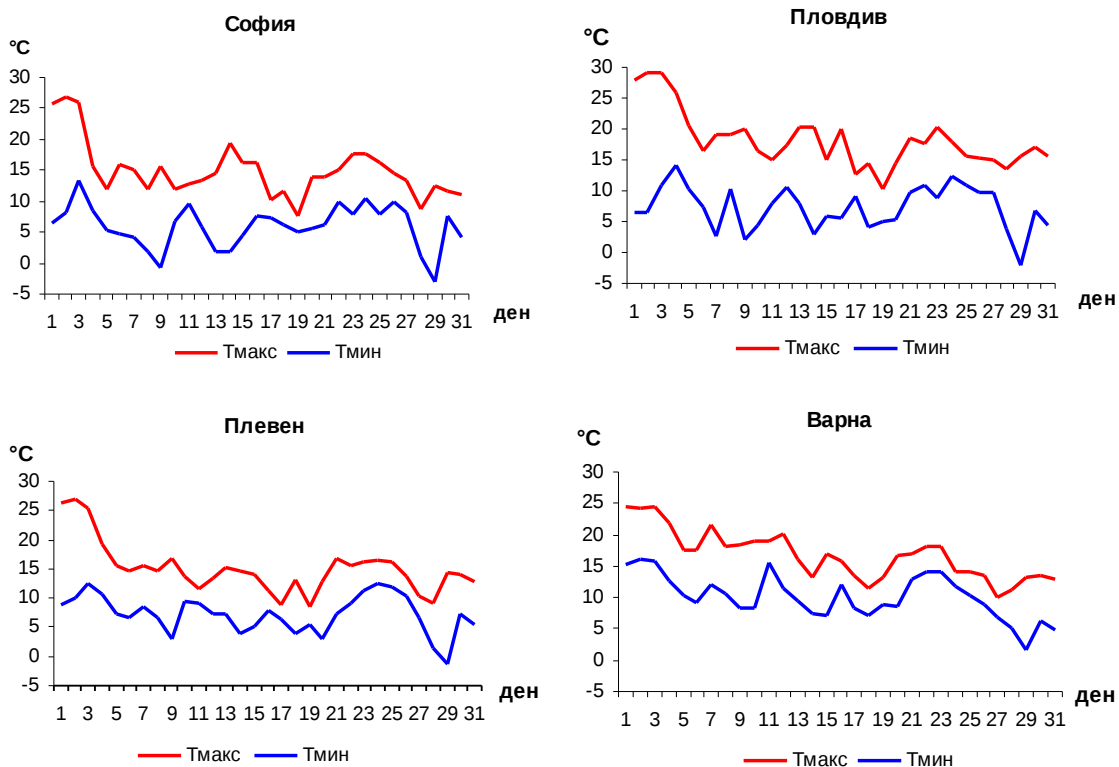
Най-високите максимални температури са между 23 и 32°C и са постигнати в периода 1-4.X (Сандански 32.3°C на 3.X). Най-ниските минимални температури са предимно между -6 и 5°C и почти навсякъде са измерени на 29.X (Казанлък -6.2°C на 29.X).

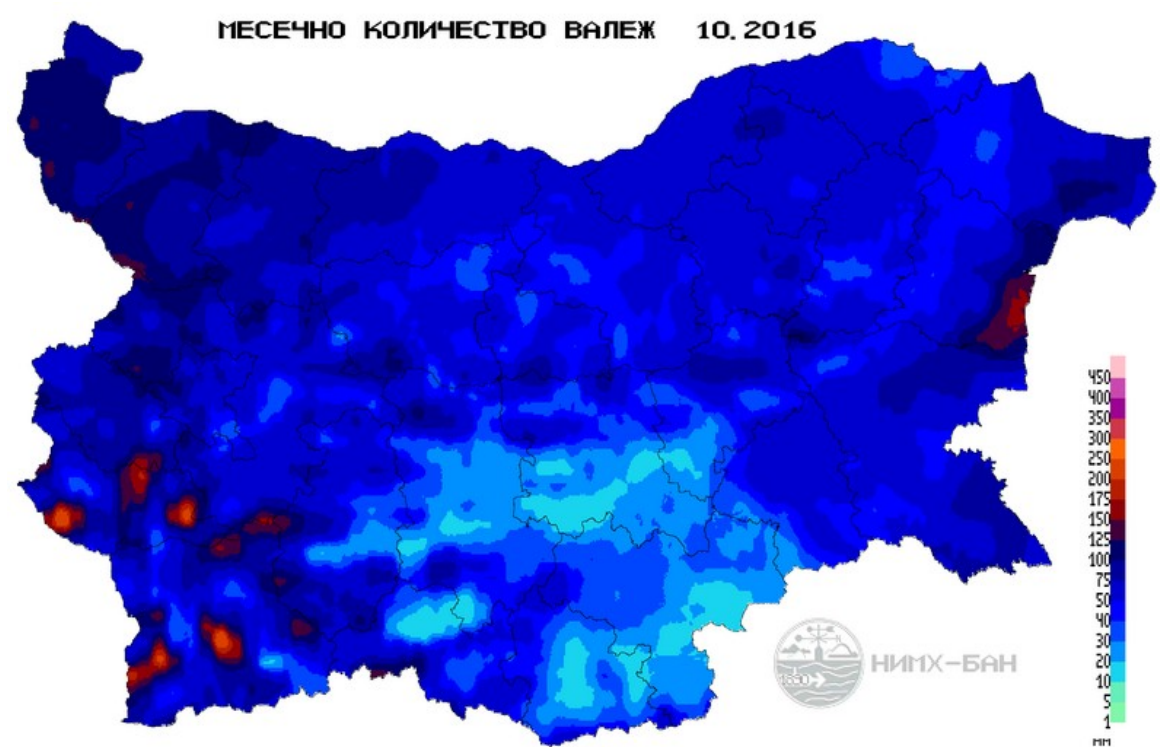
Средна месечна температура на въздуха (°C), октомври 2016 г.

Средна месечна температура - отклонение от нормата (°C), октомври 2016 г.

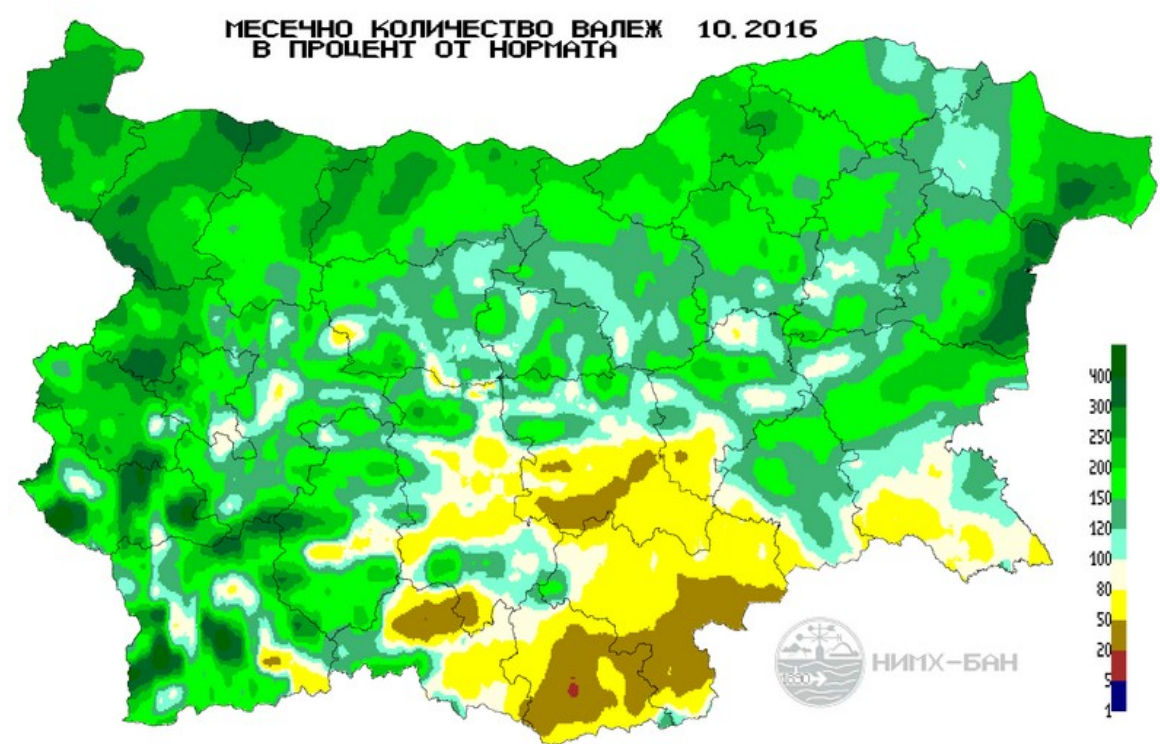
Температура на въздуха (°C) през октомври 2016 г. в някои градове.

Площно разпределение на месечните количества валеж (mm), октомври 2016 г.

3. ВАЛЕЖИ

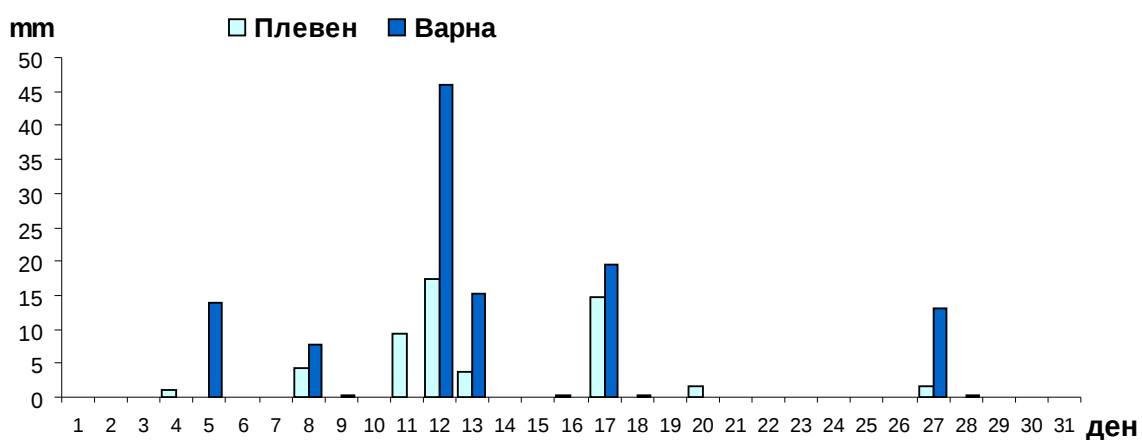
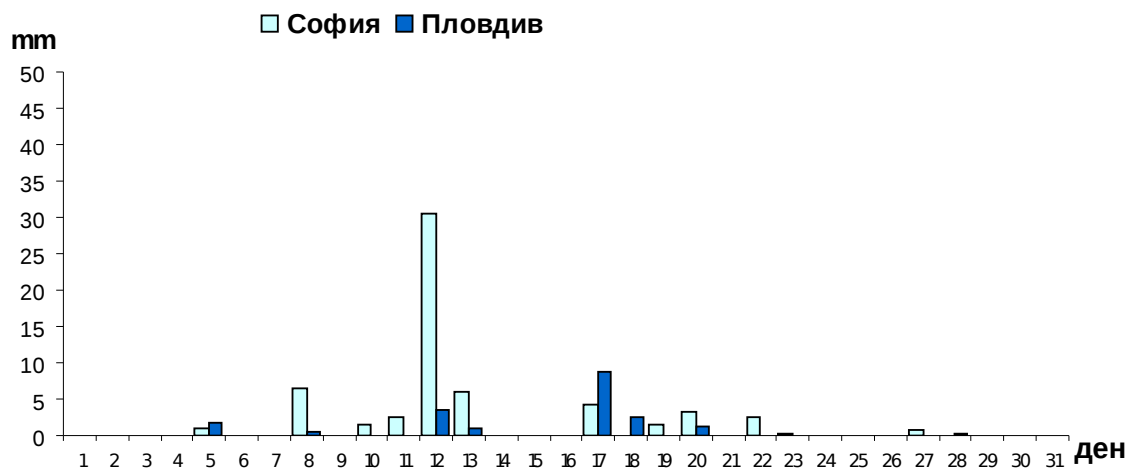
В по-голямата част от страната месечните суми на валежите са между 80 и 260% от месечната норма. В голяма част от Южна-централна и Югоизточна България месечните суми на валежите са между 30 и 80% от нормата. Във Варна и Ст. Оряхово, обл. Варна, месечни суми на валежите са 323 и 344% от нормата съответно. През повечето дни има валежи в различни части на страната. Почти без валежи е през периодите 1-3.X, 13-15.X и 28-31.X. Най-масови и обилни са валежите през периода 10-13.X, когато на места главно в Северна и Западна България са постигнати 24-часови количества валеж до 15-40 mm. Най-голямото 24-часово количество валеж е измерено в Ст. Оряхово, обл. Варна, на 12.X (82 mm от дъжд). Броят на дните с валеж над 1 mm е между 6 и 14. В Западна и Северна България броят на дните с валеж над 10 mm е между 1 и 5, а в Южна-централна и Югоизточна България – между 0 и 1.

Площно разпределение на месечните количества валеж (mm), октомври 2016 г.

4. СИЛЕН ВЯТЪР

На 5.X има условия за силен (14 m/s и повече) западен вятър на много места в цялата страна. На 12-13.X също има условия за силен западен вятър главно в Дунавската равнина и Източна България. По планинските върхове духа бурен вятър главно през периодите 4-5.X, 7-8.X, на 12.X и 29-31.X. В Западна и Централна България броят на дните със силен вятър е предимно между 0 и 2, а в Източна – между 1 и 6, като в някои особени станции като Сливен и Русе достига до 8-11.

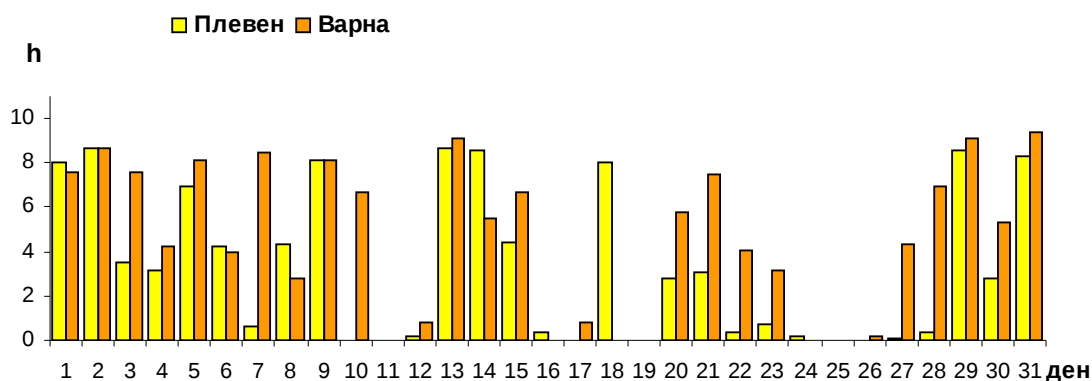
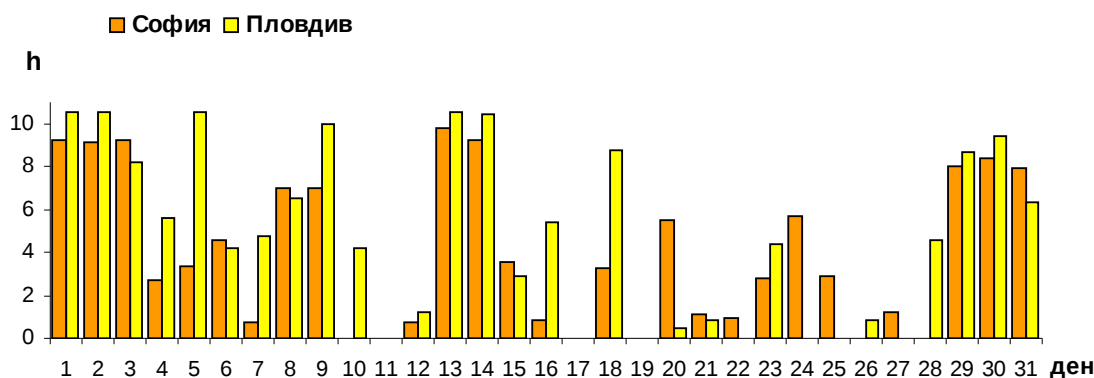
Денонощни количества валеж (mm) през месец октомври 2016 г.

5. ОБЛАЧНОСТ И СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ

Средната облачност е предимно между 5 и 8 десети, което е над месечната норма. Броят на ясните дни е предимно между 0 и 6, което е под нормата. Броят на мрачните дни е предимно между 5 и 19, което е около и над нормата.

6. СНЕЖНА ПОКРИВКА И СЛАНА

Главно през периодите 17-20.X и 27-28.X по върховете над 2200 m надморска височина вали сняг и се образува тънка снежна покривка (Черни връх, 3 cm на 20.X). На 9.X, 14.X, 18.X и през периода 29-31.X има масови слани.

Слънчево греене (в часове) през октомври 2016 г.

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

1. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА

В началото на октомври падналите валежи, с малки изключения (Карнобат, Хасково), бяха без особен стопански ефект. В по-голямата част от полските райони на страната нивата на почвените влагозапаси в 50cm слой бяха ниски - под 65% от пределната полска влагоемност (ППВ). По-добри, над 75% от ППВ, бяха влагозапасите измерени в агростанциите: София, Долни Чифлик, Карнобат.

В края на първото и през първата половина от второто десетдневие паднаха повсеместни, на места в Западна България и в североизточните райони - значителни валежи (Ново село - 58 l/m², Враца - 73 l/m², Монтана - 64 l/m², Кнежа - 68 l/m², Драгоман - 66 l/m², София - 53 l/m², Сандански - 54 l/m², Разград - 63 l/m², Русе - 54 l/m², Добрич - 53 l/m², Варна - 102 l/m²). **Изключения имаше в част от Тракийската низина (Пловдив, Чирпан), където валежите бяха оскъдни, под 10 l/m².**

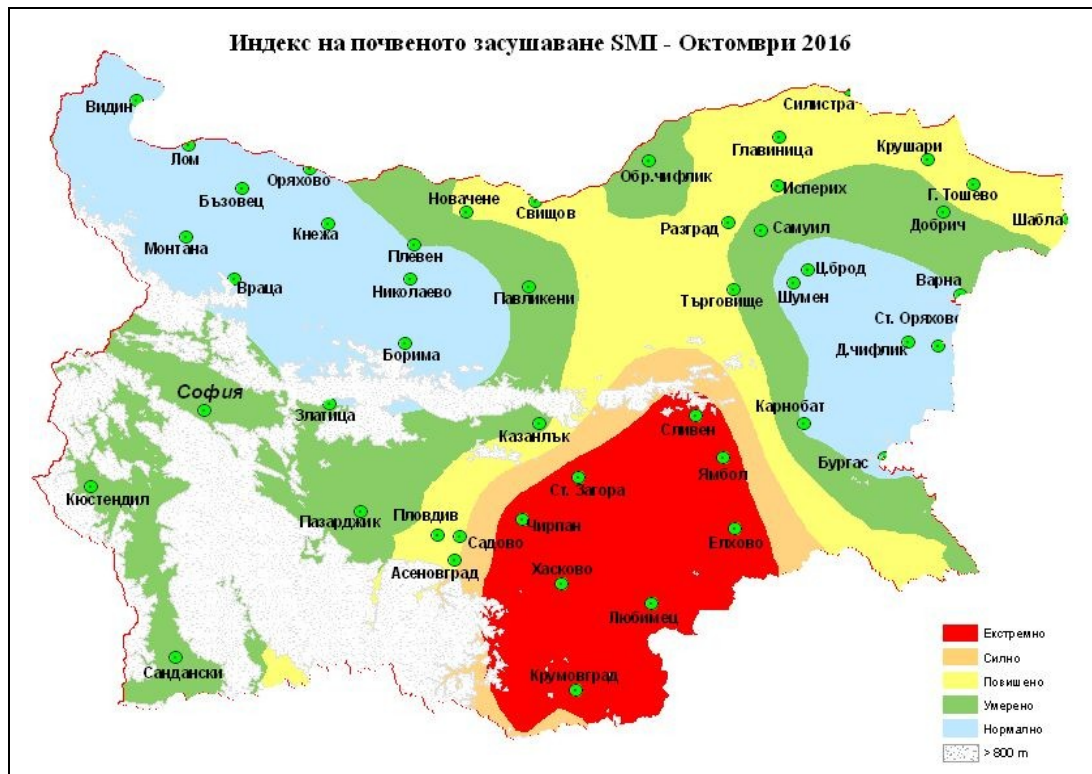
В края на второто десетдневие на октомври почвените влагозапаси при есенните посеви (угар) в 50cm и 100cm слой бяха в широки граници. В агростанциите София, Бъзовец, Николаево, Борима, Павликени, Царев брод, Карнобат влагозапасите в 50 cm почвен слой бяха с нива близки до ППВ, а в 100 cm слой - над 85-90% от ППВ. Най-ниски, под 60% от ППВ, бяха влагозапасите измерени в агростанциите Сливен и Хасково.

Сравнително добри, над 75-85% от ППВ, бяха почвените влагозапаси в агростанциите Долни чифлик, Казанлък, Сандански.

През третото десетдневие на октомври валежите бяха оскъдни, на много места в страната под 5-6 l/m², а в част от южните райони - под 2-3 l/m². Изключения имаше на

единични места в Северозападна и Североизточна България, където бяха регистрирани валежи между 10 и 16 l/m² (Ново село – 16 l/m², Видин – 12 l/m², Добрич - 11 l/m², Варна – 11 l/m²).

През десетдневие то в част от южните райони дефицитът на почвена влага се задълбочи. На места (агростанциите Хасково, Сливен) липсваше влага в 50 cm слой, а в 100 cm - почвените влагозапаси бяха оскъдни – под 45-50% от ППВ.

В края на месеца, най-добри – над 85% от ППВ - бяха влагозапасите при есенните посеви в 50 cm слой в Северозападна България и на отделни места в източните райони. В тези части на страната октомврийските валежите (Н. Село – 79 l/m², Видин – 89 l/m², Враца – 85 l/m², Монтана – 79 l/m², София – 61 l/m², Драгоман – 77 l/m², Русе – 59 l/m², Разград – 58 l/m², Добрич – 63 l/m², Варна – 113 l/m², Карнобат – 66 l/m²) достигнаха и надвишиха месечните норми, което доведе до положителна промяна в нивата на есенните влагозапаси в еднометровия почвен слой.

2. СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

В началото на октомври агрометеорологичните условия се определяха от високи за сезона температури, с максимални стойности на много места в страната до 29 - 30°C (Враца, Свищов, Кюстендил, Благоевград, Пловдив, Пазарджик, Хасково, Кърджали, Чирпан, Ст. Загора, Карнобат), а в района на Сандански – до 32°C. Слънчевото и топло време през първите дни от месеца ускори протичането на последните фази от развитието на късните земеделски култури, осигури условия за синтеза на повече захари в плодовете на есенните сортове овощки и по-късните винени сортове грозде.

През втората половина от първото десетдневие агрометеорологичните условия претърпяха съществена промяна. Максималните температури се понижиха с 8-10°C, а среднонощните – бяха със стойности под нормите за десетдневие то. На отделни места в Западна България и във високите полета бяха регистрирани отрицателни минимални

температури от порядъка на минус 1-2°C (София, Кюстендил, Драгоман, Казанлък) и слани.

Падналите валежи в края на първото десетдневие на октомври подобриха условията за покълване и поникване на засетите зимни житни култури в Северна България (агростанциите Бъзовец, Новачене, Павликени, Главиница). В част от Горнотракийската низина (агростанция Пловдив) липсата на валежи със стопанско значение бе причина за неравномерното поникване на рапицата, засята през третото десетдневие на септември.

През второто десетдневие агрометеорологичните условия се определяха от неустойчиво и хладно време, което бе предпоставка за развитие на патогени, причиняващи гниене по непробраната плодова и гроздова реколта – сиво гниене по гроздето, късно кафяво гниене по плодовете на късните сортове овошки. **През десетдневие то засетите в началото на октомври зимни житни култури встъпиха масово във фаза поникване.**

В началото на третото десетдневие настъпи повишение на температурите и активизиране на вегетационните процеси при пшеницата, ечемика и зимната рапица. **Исключения имаше на места в южните райони, където недостигът на влага ограничаваше развитието на културите.**

През втората половина от десетдневие то вегетацията на есенните посеви се осъществяваше с по-забавени темпове при поднормени топлинни условия. В края на октомври при зимните житни култури протичаха фазите поникване и трети лист. Фаза братене (начало) бе наблюдавана само на единични места при най-рано засетите посеви с пшеница. Височината на зимните житни култури във фаза трети лист (агростанциите: Бъзовец, Новачене, Главиница) бе между 5 и 11 cm, а гъстотата – между 330 и 542 бр. растения на m². При рапицата, засята в агротехнически срок, преобладаваше фаза розетка (5-6 лист). Височината на растенията варираше от 8cm. (агростанция Пловдив) до 23cm. (агростанция Новачене).

3. ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

Продължителната суша и последвалите след това значителни, на места наднормени, валежи възпрепятстваха провеждането на предсеитбените обработки на площите, предвидени за засяване със зимни житни култури, бяха причина за пропускане на агротехническите срокове при сеитбата на пшеницата в част от полските райони на страната.

В началото на октомври започна гроздобера и на червените винени сортове грозде. През месеца продължи освобождаването на площите от царевичата и слънчогледа, прибирането реколтата от късните зеленчукови култури и есенните сортове овошки.

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

1. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ

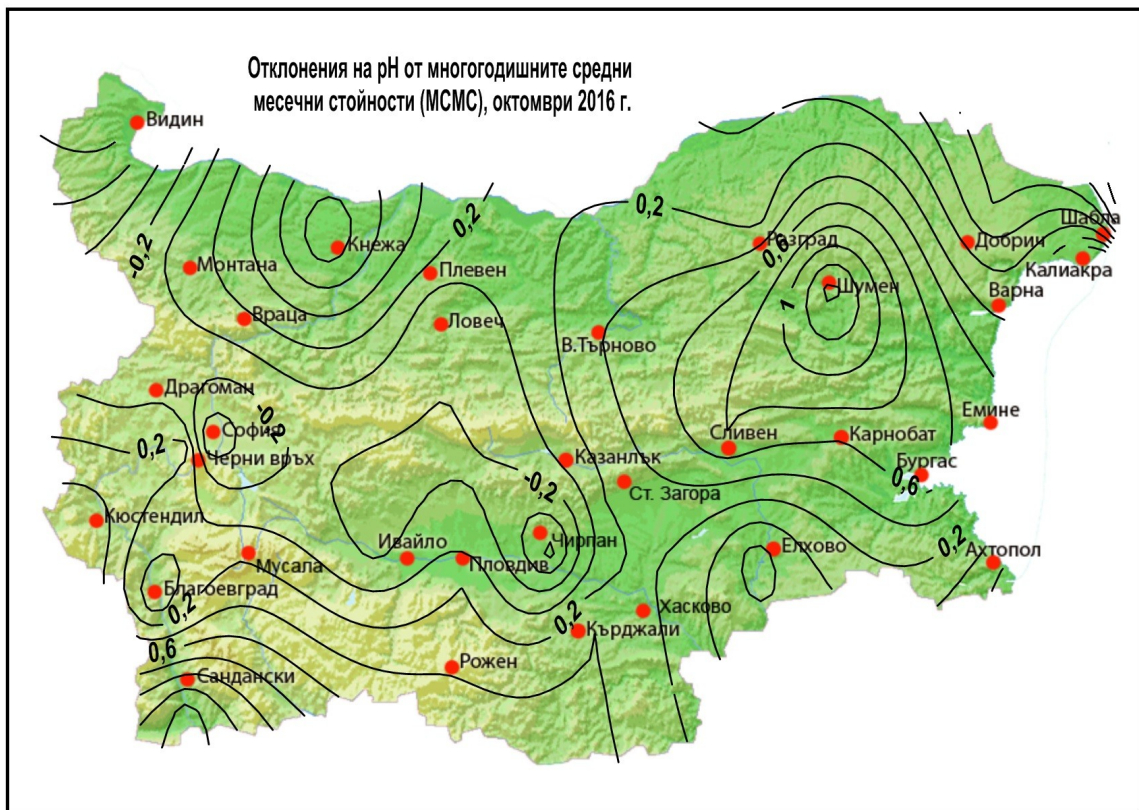
Мрежата за мониторинг на химическия състав на валежите към НИМХ се състои от 34 станции на територията на цялата страна. Проби се събират 4 пъти в денонощието в основните синоптични срокове (0, 6, 12, 18 GMT). В момента на пробонабирането се измерва рН на валежа и стойностите се предоставят в реално време.

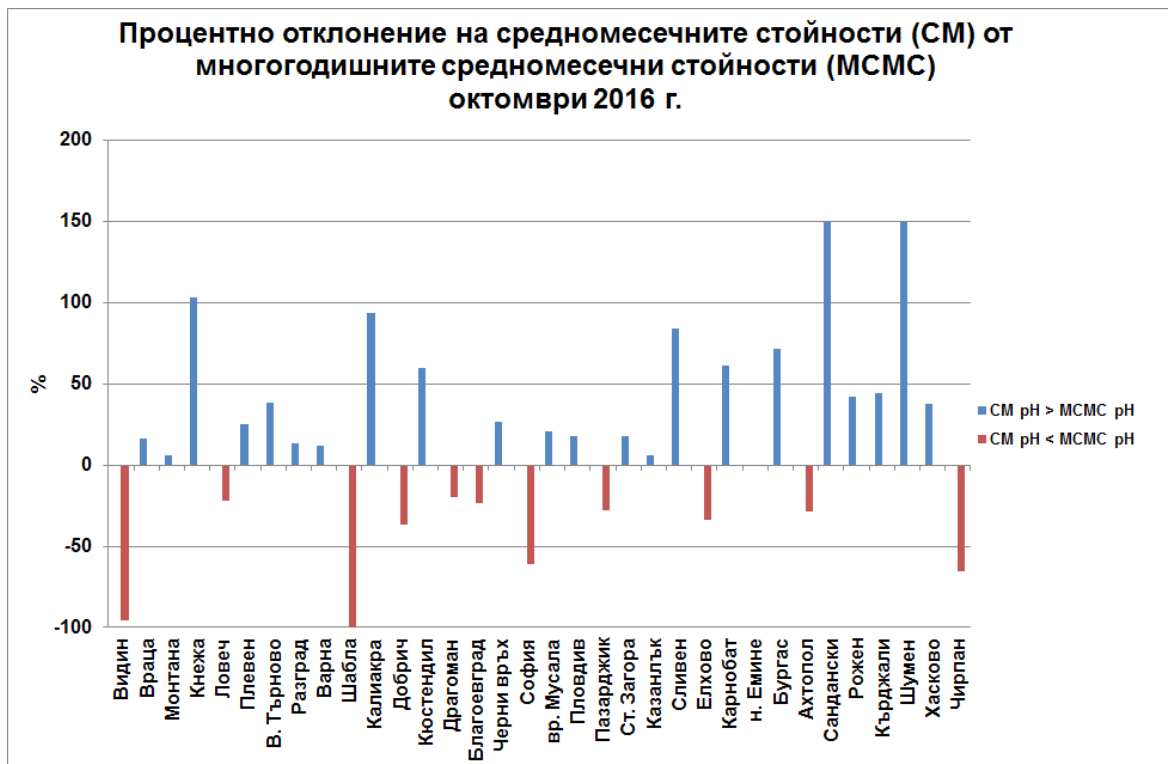
Стойностите, спрямо които се оценява киселинно-алкалния състав на валежите, са: рН<5 – киселини, рН>6 – алкални, 5≤рН≤6 – неутрални. Друг показател за оценка са многогодишните средни месечни стойности на рН за всяка станция. Те съдържат в себе си влиянието на подоблачния слой и характеристиките на водата в облака, която се извалява, т.е. тези стойности отразяват най-вероятните локални и адвективни фактори, които влияят на състава на валежа за дадения месец от годината. От статистическа гледна точка може да се очаква, че средните стойности за конкретния месец, който разглеждаме, ще се доближават до многогодишните средни месечни стойности.

През месец октомври е имало валежи във всички станции от мрежата на НИМХ. Измерена е киселинността на 94.4% от всички паднали валежи. Неизследвани са малките валежи и случаите на валеж при силен вятър по високите върхове на планините, когато събраните количества са недостатъчни за анализ.

В 64.71% от станциите измерените стойности са по-високи от съответните многогодишни средни месечни стойности (МСМС) на рН за октомври, изчислени за периода 2002 – 2010 г. В 32.35 % от станциите те са по-ниски, а 2,94% са равни на МСМС. По-ниски от типичните са стойностите в станциите Видин, Ловеч, Шабла, Добрич, Драгоман, Благоевград, София, Пазарджик, Мусала, Ахтопол и Чирпан, в останалите са по-високи.

През месец октомври 29.4% от средно месечни стойности на рН са в киселинната област, 17.6 % са алкални и 52.9 % от тях са неутрални. Слабо киселинни са били валежите във Видин, Ловеч, Шабла, Добрич, Драгоман, Благоевград, Елхово, Емине и Ахтопол, а слабо алкални в станциите Кнежа, Велико Търново, Пловдив, Сливен и Хасково. Най-киселинни са средномесечните стойности за станция Елхово, а най-алкални за станция Шумен.

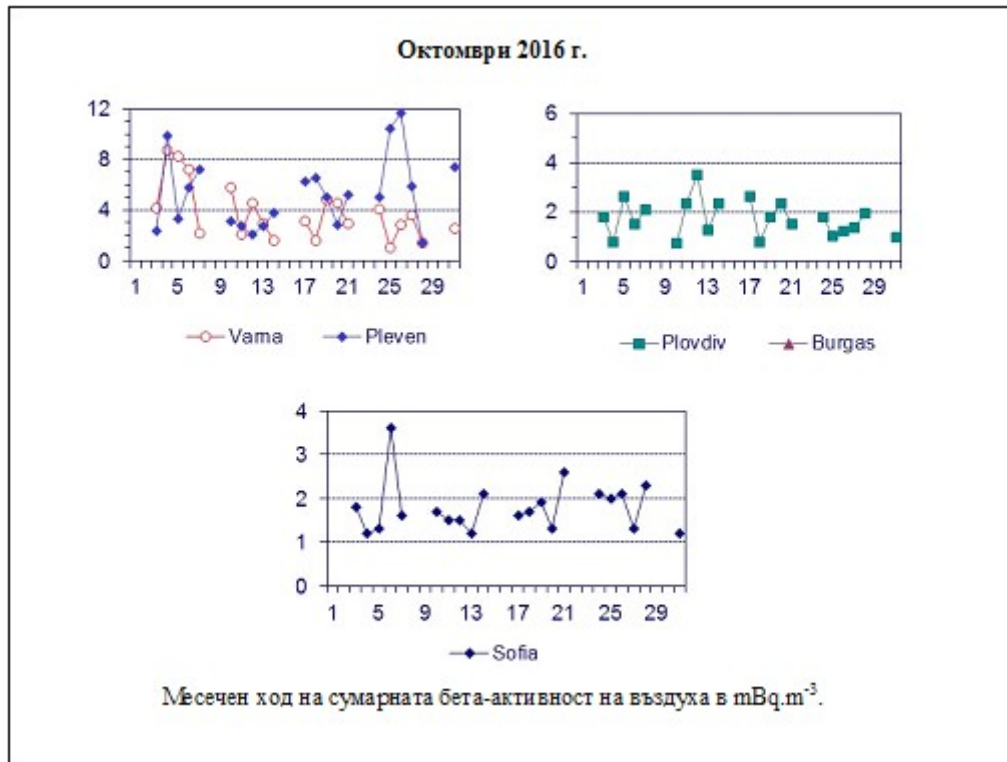
2. РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

Мрежата за мониторинг на радиоактивността на атмосферата на НИМХ- БАН, се състои от станции за пробовземане по цялата територия на страната и 5 лаборатории в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен. Бета радиометрията на аерозолни филтри, атмосферни отлагания и валежи е основен, ежедневен метод за контрол на радиоактивността на атмосферата, тъй като преобладаващата част от техногенните биологично значими радионуклиди са бета-лъчители.

Средните месечни стойности на общата бета активност на атмосферния аерозол в приземния въздух, измерени 120 часа след пробовземането на филтъра, в София, Пловдив, Варна и Плевен през октомври 2016 г. варират от 1.7 до 5.3 mBq/m³. Средните стойности са близки и по-високи от тези през предходния месец. Максимална стойност на дневните концентрации е измерена на 26 октомври в Плевен. Поради технически причини данни за Бургас не са представени.

При интерпретацията на данните трябва да се има предвид, че набирането и измерването на аерозолни проби през почивните и празнични дни е преустановено от 2009 г.

Запазват се непрекъснатите наблюдения върху радиоактивността на атмосферните отлагания и валежите. Стойностите на дългоживущата обща бета активност на атмосферните отлагания и валежите в станциите от мрежата на НИМХ през октомври 2016 г. са в границите на фоните вариации.

IV. ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА РЕЧНИЯ ОТТОК¹

Общият обем на речния отток в страната за месец октомври е 809 млн. m^3 , което е с 20% повече от месец септември 2016 г. и с 45% по-малко от октомври 2015 г.

През месец октомври, в периодите 03-04.X, 07-08.X и 11-12.X, в по-голямата част от Дунавския, Черноморския и Западнороманския басейн са регистрирани краткотрайни незначителни повишения на водните нива, вследствие на валежи. Средномесечните водни

Средномесечни водни количества, $Q, m^3/s$

количества на по-голямата част от наблюдаваните реки в страната са под месечните норми.

В Дунавския водосборен басейн обемът на речния отток за месец октомври е 298 млн. m^3 , което е със 7% повече от предходния месец и с 50% по-малко от октомври 2015 г. В резултат на валежи през първите две десетдневки на месеца (03, 06, 08, 12 и 18.X) са регистрирани краткотрайни повишения на водните нива в по-голяма част от басейна, като по-значителните от тях са във водосборите на р. Огоста с до +23 см, р. Искър - с до +69 см, р. Вит - с до +12 см, р. Русенски Лом - с до

+19 см. Средномесечните водни количества на наблюдаваните реки в басейна са под

¹ Данните са за водни стоежи измерени в 08:00 ч. местно време, оперативна информация от автоматични станции и водни количества определени по временни ключови криви.

месечните норми, с изключение на средномесечните водни количества в горното течение на р. Янтра (основната река при градовете Габрово и Велико Търново), които са над тях.

В Черноморския водосборен басейн обемът на речния отток за месец октомври е 53 млн. m³. Той е с 14% повече спрямо месец септември и с 5% по-малък от месец октомври 2015 г. През първата половина на месеца р. Факийска продължава да е пресъхнала. В резултат на валежи на 04.X и 05.X, са отчетени краткотрайни незначителни повишения на речните нива, като по-съществено е повишението с +14 cm на р. Айтоска на 05.X. На 11.X вечерта, вследствие на интензивни валежи, са наводнени селищата Одърци и Батово, намиращи се във водосбора на р. Батова. Средномесечните водни количества на повечето от наблюдаваните реки в басейна са над месечните норми.

Общият обем на оттока на реките в Източнореломорския водосборен басейн за месец октомври е 345 млн. m³. Той е с 35 % повече спрямо месец септември и с 37% по-малко от тази за октомври миналата година. В периода 12-18.X, в резултат на валежи, са регистрирани краткотрайни, незначителни повишения с до +34 cm във водосборите на родопските притоци на р. Марица – р. Чепеларска и р. Чепинска. Средномесечните водни количества на наблюдаваните реки в басейна са под месечните норми, а в средното и долното течение на основната р. Марица са около и над тях. В района на хидрометричната станция при гр. Свиленград се изгражда дига и няма достоверна информация след 20 септември 2016 г.

В Западнореломорския водосборен басейн обемът на речния отток за месец октомври е 113 млн. m³, което е с 39% повече от обема за септември и с 57% по-малко спрямо октомври миналата година. На 11 и 12.X, в резултат на валежи са отчетени повишения във водосборите на реките: р. Места (с до +20 cm) и р. Струма (с до +36 cm). Средномесечните водни количества при измервателните пунктове на реките Струма и Места са под месечните норми.

През месец октомври средномесечните водни стоежи на р. Дунав в българския участък при всички измервателни пунктове са под месечните норми.

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

През октомври изменението на дебита на изворите се характеризираше с големи пространствени вариации и много слабо изразена тенденция на спадане. Понижение на дебита беше установено при 20 наблюдателни пункта или около 51% от наблюдаваните случаи. Най-съществено беше понижението на дебита в Милановски и Разложки карстови басейни, както и в басейните на Тетевенска антиклинала и Тополовградска синклинала. В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са от 24 до 79% от същите стойности, регистрирани през септември. Повишение на дебита беше установено при 15 наблюдателни пункта. По-съществено беше повишението на дебита в басейна на северното бедро на Белоградчишка антиклинала, в Бистрец-Мътнишки, Искрецки и Чепински карстови басейни, както и в басейна на студени пукнатинни води на Източнородопски район (Крумовград-Кирковски район). В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са 124 до 170% от същите стойности, регистрирани през септември. В Етрополски, Котленски и Скакавишки карстови басейни, както и в басейна на Преславска антиклинала дебитът остана без изменение спрямо предходния период.

През октомври за нивата на подземните води от плиткозалягащите водоносни хоризонти (тераси на реки, низини и котловини) пространствените вариации бяха с добре изразена тенденция на спадане. Понижение на водните нива с 1 до 70 cm, спрямо септември, беше регистрирано при 44 наблюдателни пункта или при около 62% от случаите. Най-съществено беше понижението на нивата на места в терасите на реките Дунав (Видинска, Островска и Карабоазка низини), Марица, Тунджа и Средецка. Повишение на водните нива с 1 до 41 cm, спрямо септември, бе установено при 27 наблюдателни пункта, като по-съществено беше то за подземните води на места в терасите на реките Огоста, Тунджа и Русокастренска, както и на места в Софийска и Сливенска котловини.

През октомври нивата на подземните води в Хасковски басейн предимно се понижиха с 2 до 4 cm.

Нивата на подземните води в сарматски водоносен хоризонт на Североизточна България имаха пространствено разнообразие на измененията с отклонения от средните стойности за септември от -20 до 7 cm и много по-добре изразена тенденция на спадане.

През октомври нивата и дебитите на подземните води в дълбоко залягащите водоносни хоризонти и водонапорни системи имаха голямо пространствено разнообразие на вариациите с добре изразена тенденция на спадане. Разнообразни вариации (от -54 до 46 cm) с преобладаваща тенденция на спадане имаха нивата на подземните води в барем-аптски водоносен комплекс на Североизточна България. Разнообразни вариации (от -28 до 21 cm) с много добре изразена тенденция на спадане имаха нивата на подземните води на малм-валанжски водоносен комплекс на същия район на страната.

Понижиха се нивата на подземните води в подложката на Софийския грабен, в обсега на Ихтиманска водонапорна система и в приабонска система в обсега на Пловдивски грабен съответно с 2, 10 и 6 cm. Повиши се нивото на подземните води в Средногорска водонапорна система с 5 cm.

Спрямо септември се повиши дебитът на подземните води в Ломско-Плевенска и Варненска депресии, както и в Джермански грабен съответно с 0.40, 0.050 и 0.010 l/s.

В изменението на запасите от подземни води през октомври беше установена слабо изразена тенденция на спадане при 62 наблюдателни пункта или около 59% от случаите. Понижението на водните нива с 1 до 227 cm, спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности за октомври, беше най-голямо за подземните води на места в терасите на реките Дунав (Карабоазка низина), Марица и Средецка, в Карловска котловина, в Хасковски басейн, както и на места в барем-аптски водоносен комплекс и сарматски водоносен хоризонт на Североизточна България.

Понижението на дебита, с отклонения от нормите от 0.22 до 763 l/s, беше най-голямо в Искрецки, Милановски, Етрополски и Котленски карстови басейни, както и в басейните на Тетевенска и Преславска антиклинали и Башдерменска синклинала (Странджански район). В тези случаи дебитът на изворите е под 50% (от 15 до 48%) от нормите за октомври.

Повишението на водните нива (с 1 до 321 cm) спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности за октомври е най-съществено за подземните води на места в терасите на реките Огоста, Янтра и Тунджа, в Софийска и на места в Сливенска котловина, в малм-валанжски и в част от барем-аптски водоносни комплекси на Североизточна България, както и в Средногорска водонапорна система и приабонска система в обсега на Пловдивски грабен.

Покачване на дебита с отклонения от месечните норми за октомври от 3.38 до 326 l/s беше усановено в 13 наблюдателни пункта, като най-съществено беше то в част от Бистрец-Мътнишки, Ловешко-Търновски, Скакавишки и Гоцделчевски (Струмски водосборен басейн) карстови басейни, както и в сарматски водоносен хоризонт на Североизточна България. В тези случаи повишението на дебита на изворите е от 127 до 174% от нормите за месец октомври.

Директор на НИМХ проф. д-р Христомир Брънзов
Телефон: 02 975 39 96
Факс: 02 988 03 80, 02 988 44 94
Телефонна централа: 02 462 45 00
1784 София, бул.“Цариградско шосе” 66
e-mail: office@meteo.bg
<http://www.meteo.bg>

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

проф. д-р Валентин Казанджиев
доц. д-р Илиан Господинов
доц. д-р Мария Коларова
доц. д-р Марта Мачкова
доц. д-р Снежана Балабанова
Редактор д-р Милена Аврамова

Част I. А. Кирилова, доц. д-р И. Господинов
Част II. Д. Жолева, доц.д-р В. Георгиева, проф. д-р В. Казанджиев
Част III. гл.ас. д-р Е. Христова
Част IV. доц. д-р С. Балабанова, инж. Г. Кошинчанов, инж. А. Гърдева
Част V. доц. д-р М. Мачкова
Уеб страница на Бюлетина. инж. Ц. Младенова

© Национален институт по метеорология и хидрология. Б А Н, 2016 г.

ISSN 1314-894X